

Auteursinformatie

Ingrid van Neer-Bruggink (1960) is classica en werkt als informatiespecialist voor Augustinus en augustijnse spiritualiteit op het Augustijns Instituut. Ze geeft regelmatig kunsthistorische presentaties over de spiritualiteit van Augustinus en de Orde der Augustijnen. Ze heeft zich als lekenaugustinus verbonden aan de Orde der Augustijnen.

Praktische info

De lezingen en diapresentaties kunnen afhankelijk van tijd en omstandigheden, enigszins worden ingekort of uitgebreid.

Kosten: presentatie € 85, -- (excl. reis- en materiaalkosten)

Contact:

drs. Ingrid van Neer-Bruggink

Augustijns Instituut

Jacobskerkhof 2

3511 BL Utrecht

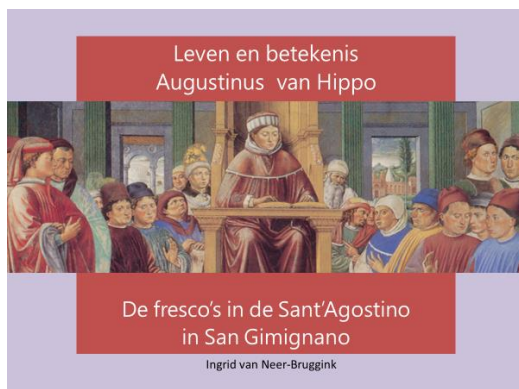
030 - 8 200 270

mobiel 06 23 56 4884

ingridvanneerbruggink@augustinus.nl

www.augustinus.nl www.augustijnsinstituut.nl

(thuis: ingridcascia@gmail.com)

Leven en betekenis van Augustinus van Hippo:

De fresco's in de Sant' Agostino in San Gimignano

Deze presentatie belicht de levensloop van Augustinus aan de hand van de indrukwekkende frescocyclus geschilderd door Benozzo Gozzoli uit de 15de eeuw. In de zomermaanden bewonderen dagelijks honderden toeristen dit prachtige 'stripverhaal' van Augustinus.

De intelligente jonge Augustinus zoekt naar wegen voor een zinvol en gelukkig leven. Beïnvloed door o.a. de Griekse filosofie zoekt hij naar echte kennis, waarheid, wijsheid. Pas op zijn 32ste, inmiddels intellectueel overtuigd dat God de bron van alle wijsheid is, laat hij zich dopen. Na zijn doop groeit Augustinus uit tot de belangrijkste kerkvader van het westerse christendom.

In deze diapresentatie, anders dan bij de tekst [Iconografie](#) op de website, ligt de nadruk op de ontwikkeling van Augustinus en zijn betekenis voor ons. De presentatie is zeer geschikt voor een eerste kennismaking. Bij deze voordracht hoort een hand-out met korte biografie en enkele karakteristieke citaten uit het werk van Augustinus.

Duur: 60 minuten.

Augustinus onder de vijgenboom: de tolle-lege-scène verwoord en verbeeld

De bekering van Augustinus doorloopt verschillende fasen. Het beroemde sluitstuk is de tolle-lege-scène uit Conf. 8, 27-30. Wie de ruim negentig miniatures, fresco's, schilderijen en gravures van deze tuinscène, 'Augustinus onder de vijgenboom' bekijkt, ziet niet alleen duidelijke overeenkomsten, maar ook verschillen, groter dan je op grond van één kleine brontekst zou verwachten. Er blijken andere teksten in de afbeelding verwerkt te zijn en het wordt duidelijk dat kunstenaars elkaar beïnvloeden. Deze presentatie wil de oudste beeldinterpretaties toelichten aan de hand van de bijfiguren en de gebruikte bronteksten.

Dit is een bewerking van mijn artikel verschenen in 'Verlangen naar geestelijke schoonheid' zie http://www.augustinus.nl/uitgaven_detail.php?nav=80&u=101)

De presentatie gaat wat meer in op de spiritualiteit dan het artikel.

Duur: ca 45 minuten (of: 60 minuten)

Augustinus over het bidden

Soms zit je in ellende en narigheid en wil je gaan bidden. En als je dat wilt, bedenk je wat je God wilt gaan zeggen in je gebed, zoals een zoon die rekent op de barmhartigheid van zijn vader. ... Meestal luistert God meteen als je zoiets zegt. God was al bij je toen je overwoog te gaan bidden, net zoals Hij bij je is als je er echt mee begint.

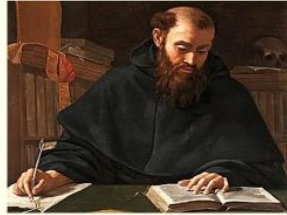
uit: Augustinus, *Als korrels tussen kaf*, s. 112A

Meer dan de andere kerkvaders benadert Augustinus God als een persoonlijke vriend met wie we een relatie kunnen aangaan. God wil in ons hart wonen, kent ons beter dan wij ons zelf kennen. Met God in contact komen betekent voor Augustinus dan ook eerst langs je eigen hart gaan: bij je zelf naar binnen kijken en jezelf leren kennen.

Sommige teksten in de Confessiones laten zich lezen als een gebed. Augustinus lijkt wel voortdurend in gesprek met God waarbij hij ook ons als lezers toelaat. Wat is bidden volgens Augustinus, hoe zou je kunnen bidden? Aan de hand van citaten uit het werk van Augustinus, met als leidraad de voortreffelijk studie van Tars van Bavel OSA wordt het bidden door en met Augustinus toegelicht.

> Bij deze lezing en samenspraak hoort een hand out met teksten.

Bijbelverhalen
verbeeld door Rembrandt
verwoord door Augustinus

Ingrid van Neer-Bruggink
 Augustijns Instituut Utrecht

Bijbelverhalen, verbeeld door Rembrandt, verwoord door Augustinus

Beide auteurs hebben intensief de Bijbel bestudeerd: van Rembrandt zijn bijna 1000 Bijbelse voorstellingen bekend en van Augustinus een gigantische hoeveelheid preken en commentaren op de Bijbel.

Het resultaat is een diapresentatie met kleine levensschets van Rembrandt en Augustinus en daarna in tekst (Bijbeltekst en preekfragmenten) en beeld beslissende momenten uit het leven van de aartsvaders. Een verhaal over emoties en een diep geloof.

Deze presentatie is in samenwerking met het publiek dat de Bijbelteksten en Augustinusteksten telkens voorleest, waarna ik de beelden en teksten bespreek, waarbij opnieuw ruimte is voor reacties van het publiek.

Inhoud: Wegzending van Hagar en Ismaël, Abraham op de proef gesteld, Esau verkoopt zijn eerstgeboorterecht, Jacob ontvangt de zegen van Isaak, Jacob worstelt met God, Mozes en de twee tafelen, De jongste zoon en zijn barmhartige vader (Lucas 15). De bijbehorende teksten van Augustinus staan in: [Schatkamer van het geloof](#) (Preken over de teksten uit het Oude Testament (Sermones de scripturis 1-50) en [Als Korrels tussen Kaf](#) (Preken over teksten uit het Marcus- en het Lucasevangelie [Sermones de scripturis 94A-116 + 367])

Duur: ca ca 60 min. kleine pauze, 15 minuten.

Met Augustinus mee: Augustijnse spiritualiteit

Wat beweegt me om zo bezig te zijn met Augustinus en augustijnse spiritualiteit? Ik had geen onrustig hart zoals Augustinus, ik was geen zinzoecker. Door mijn baan als bibliothecaris (vanaf 1995) op het Augustijns Instituut kwam ik in contact met de augustijnen. Hun levensvisie was nieuw voor mij, maar de sfeer voelde goed: gastvrij, bescheiden, kleurrijk. Ik raakte geïnteresseerd in het leven van Augustinus, in de Regel van Augustinus en in de augustijnse spiritualiteit. Deze augustijnse levensvisie blijkt ook goed te passen bij niet-religieuzen, zoals ook de Confessiones niet-religieuzen

inspireert. De spiritualiteit van Augustinus en augustijnen sluit zelfs heel goed aan op deze tijdgeest waarin persoonlijke beleving zo belangrijk is.

In deze bijeenkomst een karakteristiek van wat augustijnse spiritualiteit aan de hand van het beeld dat wij van Augustinus hebben, de Confessiones, de Regel en kenmerken van augustijnse spiritualiteit.

Duur: 60 minuten

De Regel van Augustinus - Cursus

Augustinus schreef zijn *Regel (Praeceptum)* waarschijnlijk rond 397 toen er de door hem gestichte kloostergemeenschap scheuren begon te vertonen. Het is vergeleken met de latere Regelteksten een korte tekst die opvalt door de menselijke maat en nederigheid. De augustijn Tars van Bavel omschreef de Regel ooit als 'een stuk maatschappijkritiek'. Nog steeds geeft de tekst houvast, ook voor managers, leken. Hoe kunnen wij als niet-religieuzen deze levensstijl beter inpassen in onze gemeenschap thuis, op het werk, op school?

De presentatie belicht kort het leven van Augustinus als monnik en stichter van kloostergemeenschappen, de overlevering van Regel en andere teksten. Het hoofddeel van de diapresentatie behandelt de inhoud en interpretatie van de Regel.

Duur: 45 minuten

Dit is tevens de opmaat en achtergrond voor een cursus van 4 x 2 uur over de *Augustinus' Regel voor de gemeenschap*.

Augustine4U

De werkgroep Augustine4U (Augustine for you) wil jongeren (16-19 jaar) scholing bieden om hun persoonlijke spirituele ontwikkeling te stimuleren met aandacht voor gemeenschapsvorming en ontmoeting. De werkgroep heeft hiervoor een aantal kleine onderwijsprojecten ontwikkeld en begeleidt scholen en groepen met de uitvoering daarvan.

De volgende thema's zijn beschikbaar: vriendschap, troost, gastvrijheid. Elk thema wordt toegelicht aan de hand van citaten uit het werk van Augustinus die samen met de deelnemers worden gelezen en besproken. Het thema in combinatie met de augustijnse kernwaarden komen terug in het socratisch gesprek.

Vaste onderdelen van een bijeenkomst zijn:

- * een presentatie over leven en werk van Augustinus
- * het lezen van teksten van Augustinus, op basis van het thema
- * een socratisch gesprek, waarin luisteren naar elkaar en uitdiepen van het thema centraal staan
- * een creatieve verwerking van het thema door de deelnemers
- * terugblik met afsluiting

De werkgroep bestaat uit Jurianne Kemmink (docent communicatieve vaardigheden, supervisor), Ingrid van Neer-Bruggink (docent, medewerker Augustijns Instituut), Ad Uijtdewilligen, docent levensbeschouwing. Meer informatie zie www.augustinus.nl > augustine4U

Wie is Augustinus? Leven en betekenis

Augustinus kent vele gezichten. Telkens worden zijn kwaliteiten herontdekt. Dan krijgt hij een nieuwe 'gezicht'. Hij gaat al 16 eeuwen mee en in elke eeuw legt men andere accenten. Augustinus was bisschop van Hippo, en werd in die functie de belangrijkste voorlichter en uitlegger van het geloof in Noord-Afrika en later van het westerse christendom. Vaak noemen ze hem de eerste pedagoog, de eerste psycholoog, een goede filosoof, een historicus. Armen zien in hem een rechtvaardige rechter. Kortom wie is Augustinus? In deze diapresentatie enige basisinformatie over de betekenis van zijn leven.

Aan het einde van de diapresentatie komen we op de verschillende functies, gezichten terug. Deze presentatie is afgestemd op scholieren, bovenbouw HAVO-VWO

Duur 25 minuten

OSA: Augustijnen en Augustinessen:

Rita van Cascia, OSA, 1381-1457

De augustines Rita van Cascia blijkt een moderne, ondernemende vrouw te zijn, een diplomate. Ze wil eigenlijk het klooster in, maar haar ouders zien haar liever trouwen. Ze wordt echtgenote, wordt moeder van een tweeling, wordt weduwe, verliest haar kinderen. Ze maakt naam als vredesstichter. Feestdag 22 mei.

Meer info zie

http://www.augustijnen.nl/uploads/Documenten/PDF/Rita_van_Cascia_OSA_webtekst.pdf

Duur: 50 minuten

Clara van Montefalco, OSA, 1268-1308

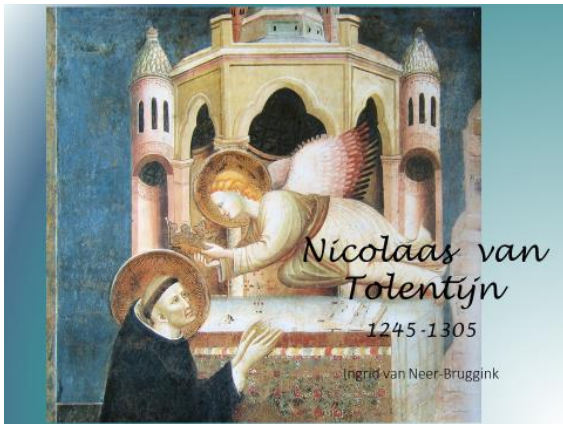
Clara van Montefalco, niet te verwarren met Clara van Assisi, is de oudste heilige bij de vrouwelijke tak van de O.S.A. Haar zus stichtte een kluis die zij omvormde tot het eerste klooster voor augustinessen. Zij is bekend als mystica die het kruis van Christus in haar hart draagt.

Feestdag 17 augustus.

Meer info zie

http://www.augustijnen.nl/uploads/Documenten/PDF/Clara_van_Montefalco_OSA_webtekst.pdf

Duur: 45 minuten

Nicolaas van Tolentino, ca 1245-1305

Nicolaas van Tolentino is de meest bekende en oudste heilige van de Orde der Augustijnen. Hij was bij zijn leven al zeer geliefd om zijn eenvoud en bescheidenheid. Zelf een asceet bedelde hij om brood voor de vele armen. Met het brood dat hij zegende, werden vele zieken genezen; de Nicolaasbroodjes op 10 september zijn nog steeds gewild. Nicolaas is echter bekend geworden als redder van zielen uit het vagevuur.

Feestdag 10 september.

Meer info zie

http://www.augustijnen.nl/uploads/Documenten/PDF/Nicolaas_van_Tolentino_OSA_webtekst.pdf

Duur: 50 minuten

Historisch Augustijns Mariënhage

Het voormalige klooster Mariënhage is een historische en culturele hotspot. Er is maar één locatie in Eindhoven waar de middeleeuwse bouw nog fier overeind staat en dat is de oostvleugel van klooster Mariënhage. Het 17de eeuwse zadeldak valt eveneens onder monumentenzorg. Toch was de archeologische vondst in april 2007 van de fundering van de middeleeuwse noordvleugel van klooster Mariënhage een verrassing. In de kloostertuin van Mariënhage liggen ook de restanten van de fundering van het eerste kasteel van Jan van Schoonvorst, heer van Eindhoven. De reguliere kanunniken van Sint Augustinus hebben dit klooster in 1422 gebouwd, de augustijnen van de Orde van Sint Augustinus hebben het voor sloop behoed door het inmiddels ruïneuze complex in 1890 aan te kopen, te restaureren en uit te breiden. Tijdens de diapresentatie loopt u als het ware door de tuin, gang en zolder van dit middeleeuwse gedeelte. Het klooster kwam in 2007 nogmaals in het

nieuws met de herontdekking van de door Nicolaas Clopper geschreven middeleeuwse kroniek 'Bloemhof der tijden' ofwel het 'Florarium Temporum'. Ook over deze wereldgeschiedenis die Eindhoven op de internationale kaart zet, krijgt u tekst en uitleg.

Het tweede deel van de presentatie laat de groeiende betekenis zien van de augustijnen en hun augustijnse spiritualiteit voor Eindhoven en Nederland in de 20ste eeuw. We zien hun betekenis aan de hand van de bouwactiviteiten van de H. Hartkerk, het Augustinianum en het Augustijns Instituut. Mariënhage heeft zich ontwikkeld tot een augustijns centrum voor religieuze spiritualiteit.

Duur: 45 min + 15 min pauze + vervolg 30 minuten. Meer info zie

<http://www.augustinus.nl/C118-Florarium-Temporum.html> (Florarium Temporum)

<http://www.augustinus.nl/C90-Historie.html> (geschiedenis collectie Augustijns Instituut)

<http://www.augustijnen.nl/C95-Nederlandse-augustijnen.html> (geschiedenis NL-OSA)

in wording:

Het brandend hart van Augustinus in woord en beeld

Augustinus is herkenbaar aan een hart met vlam dat hij in zijn hand houdt. Het symboliseert zijn liefde voor God, de bron van leven. Vaak is ook de pijl afgebeeld waarmee God zijn hart raakte.

Hoe oud is dit beeld, welke varianten zijn ontstaan er en welke teksten (en context) inspireerden tot deze typografie?

===